

SOSIALURIN

Útgevandi:
FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Blaðstj.:
Vilfríð Sørensen.
Bo x 76.

Prentamiðjan á Høysbreyt
TELF 1820

Eitt ófatuligt, lívskværkrandi svartskygni.

Bert einaferð hefur eitt fullkomuliga fullfíggað uppskot verið borið fram til eina sanna endurnýggjan av okkara skipaflota, men tá vóru menn svartskygni, soleiðis sum teir hava verið so mangan áður — ja, eisini seinri, sjálvt um teir hava havt rívan av at lært.

Hetta uppskotið, ið her er sipað til, varð sett fram av javnaðarmonnum longu í 1943. Tá áttu vit tókan pening, bæði í landinum og uttanlanda við.

Sagt varð gjølla, hvussu endurnýggjanin skuldi fara fram. — Landið skuldi standa fyri byggingini, seta serkønar menn, ið skuldu hava eftirlit við, at bert hitt besta og biligasta varð útvegað.

Lánuviðurskiftini skuldu lagast soleiðis, at eisini fiskimenn skuldu hava líkindi at útvega sær fôr, og tað á tilíkan hátt, at gjaldtreytir og rentaútreiðslur ikki skuldu koma at gerast teimum ein køvandi meinbogi beinanvegin.

Eisini raksturinn skuldi tryggja.

KUNNGERÐ til jarðaeigarar.

Tann uppmáling, sum Geodætisk Institut byrjaði í 1954, heldur áfram í ár. Geodætarnir verða at ferðast í høgunum fyri at merkja av uppmálingarpunktir við varðum og steinum og gera uppmálingar at fastleggja hesi punktir.

Matrikulstovan sendir eisini fólk út at merkja av punktir, ið nýstast skulu til kort gjørt eftir lofttiknum myndum. Hesi punktir verða sett bæði innan- og utangarðs í teim økjum, vit ætla tórvur verður fyri kortum í størri stódd. Hesi punktir verða merkt við málning á hellu ella træplátu, so at tey siggjast frá luftini.

Tað ber ikki til at boða hagarstýrum og jarðaeigarum frá í hvørjum føri, og verður tað tí gjørt á henda hátt. Samstundis verður heitt á øll um at verja hesi merk, tí tey verða grundarlag undir okkara uppmáling í framtíðini.

Tórshavn, tann 23. apríl 1956.

Matrikulstovan.

ast á besta hátt. Landið skuldi yvirtaka innflytingina og söluna av teimum mest nýttu útgjörðarvörnum, so hesar ikki gjörðust vet dýrari orsakað av ov dýrum keypum, óneyðugum millumhandlarum o. s. fr.

Mestiparturin av uppskotinum fall. Tó var Vinnulánsgrunnurin veruleiki eftir hesum uppskoti. Og tað er eingin ivi um, at hann gjörði eitt megnararbeiði, tók tey dyggastu tøk, men hvat nyttaði hann einsamallur, tá ið alt áhnað kom at ganga sum best, keypini illa fyrireikað, lánuviðurskiftini ofta órimlig, og so fekk Per og Pól friar hendur at taka okursvinning upp á alt tað, ið skipini nýta.

Hetta skilaloysið kom at verða landnum dýrt, miljónir og aftur miljónir eru farnar fyri skeytið — men soleiðis vildu teir gævu sambands- og fólkaflokksmenn hava tað. Teirra var skuldin fyri óhappini og missirnar.

Man teir hava lítið lært av hesum. Hvussu hava teir ikki árin aftaná fært henda sama niðurgongupolitikk.

Tó, aðrir tóku beint somu leiðina, sum javnaðarmenn hövdu borið fram á tingborð. Árið eftir lögdu Íslendingar fram sínar endurreisingarætlanir. — Og tær vóru snøgt tær somu. Tað er sjáldsamt at siggja, hvussu lítið brýtur av. Somu menn kundu harfyri havt greitt bæði uppskotið í hondum.

Soleiðis fór hesin einasti kansur, vit hövdu. Harmuligt var tað, men tá sum nú var álitið hetta sama lívskværkrandi afturhaldið, ið tessverri er vorðið sterkari í dag enn nakrantíð áður, tí nú hevur tað fingið ein triðja tætt aftrat — navnliga Tjóðveldisflokkinn.

Minstaløn og prísviðbót

Dimmalættingin seinasta lýsir miklar lógargreinar um minstuløn og prísviðbót. Hetta sær óivað vakurt út uppi á pappírnum, men veruleikin — sorgarleikurin — er ein heilt annar.

Tað var í samband við hesar lógir, at sambandsmenn, fólkaflokksmenn og tjóðveldismenn (eftir uppskoti frá tjóðveldismonnum — og tá ætlandi sum tey fyrstu stigini til at fremja loysingina) samdust um at ganga fiskimonnum og útróðramonnum dekani harðliga ímóti.

Minstulønina skerdur teir við 150 kr. um mánaðin — úr 800 niður í 650 kr. um mánaðin. Hvør slika skerjan av lønini. Eisini mugu vit minnst til, at hetta er ein hövudsorsøk til, at okkara egnu skip verða liggjandi. Aðrar tjóðir bjóða nógv betri tryggjan av lønini, og tí fara okkara fiskimenn við teimum. Okkara skip liggja ómannað, meðan fiskimenn fiska fyri aðrar — og troka okkum

sjálvar burtur frá marknaðarlondunum.

Prísviðbótin varð frátikin útróðramonnum. Teir skulu ikki fáa eitt oyra, men teir hava heldur ikki fingið tað, teimum varð lovað í fjór.

Samstundis, sum hesar niðurskurðalógir verða kunngjörðar fiskimonnum og útróðramonnum, verður boðað frá nýggjari lónhækking til læknar, sýslumenn, prestar, lærarar og onnur fastlönt.

Men hetta hava fiskimenn tjóðveldismonnum, fólkaflokksmonnum og sambandsmonnum fyri at takka.

1. mai kravgongan Stóri fylkingardagur arbeidaranna.

Tað tykist sum arbeidsmannafelögin í Føroyum ikki koma í hug stóra »heiligidag« arbeidaranna kring um allan heimin — hin 1. mai, tá arbeidarar í øllum londum fylkjast í stórar kravgongur fyri at vísa sigursvilja teirra. Einans á Tvöroyri hava royndir verið gjörðar at hildið dagin.

Alla aðrastaðni í heiminum fara fram ovurstórar kravgongur og fylkjast tá arbeidararnir í nær-um hvørjum býi í flestu londum til risafundur, har fremstu politisku og fakliga álitismenn arbeidaranna halda stórrøður um dagsins brennandi spurningar.

Í Danmörk varð størsti fundurin hildin í Keypmannahavn, har arbeidarar í hundrættisundtali savnaðust í Fælledparken aftaná mikla kravgongu gjøgnum partar av býnum. Hövudsöðarar her vóru Eiler Jensen, formaður í De samv. Fagforbund og H. C. Hansen, forsætisráðharri. Hinir stjórn-

arráðharrarnir talaðu aðrastaðni um landið, soleiðis nýggi samferðslumálaráðharrin Kaj Lindberg í Aarhus, Viggo Kampmann, figgjarmálaráðharri, í Fredricia. arnir Buhl, Bush-Jensen og Saunte cand. magarnir Alsing Andersen og Frode Jacobsen, cand. theol. arnir Bomholt og Bodil Koch og cand. politurin JJens Otto Krag.

10 av teim vóru ófaklærdir. Ein teira er Johan Ström, sosialmálaráðharri.

Viðari vóru: 7 handils- og skrivstovufólk, 6 lærarar, 6 jarðbrúkarar (teirra millum ráðharrarnir Smørum og Carl Petersen), 5 blaðmenn (m. a. verjumálaráðharrin Rasmus Hansen), 4 jarnbreytarmenn, 1 fimleikarlærarinna og 1 postboð.

— Ein betri údráttur úr teirri breiðu fjöldini kann valla hugsast.

Hvørjir eru teir?

Hvussu er ein norðurlenskur javnaðarflokkur — arbeidaraflokkurin — samansettur? Hvørjir eru teir menn, ið arbeidarafjöldin kjósar sær til teirra álitismenn á tingi? Vit taka her danska javnaðarflokkin sum dømi. Töluni eru frá 1952—53, tá ið tvey ting vóru í ríkisdeginum, og tingmannatalið tí meira enn nú.

Størsti bólkurin vóru handverkarnir — umleið 40 í tali. Av hesum vóru aftur smiðirnir flestir við Kjærból á odda.

Næstir vóru prentararnir. 7 í tali, best kendir teirra millum Hedtoft og H. C. Hansen.

Síðani teir træsmiðir, 2 seymikonur, 1 keramikari, 1 múrari, 1 tapetserari, 1 sigarskiljari, 1 barberur og 1 snikkari.

So koma akademikararnir — 14 í tali, Teirra millum jurist-

Dagligt lív í Norðanlondum

Kavaskumparin.

Fyri stuttum spurdi svenski kongurinn Strang, figgjarmálaráðharra, hvat hann hevði tikist við, áður enn hann gjörðist ráðharri. Hetta var á svensku kongaborgini. Strang fór yvir til eitt vindeyga og segði:

— Eg havi tikist við so mangt ymiskt, men millum annað havi eg skumpa kava har niðri í garði tygara.

Løn til sjúkar sjómenn.

Nýggi íslendski sjómannasáttmálin gevur trolaramonnum 17 pst meira løn og 1 pst. meira feruþening. Verður sjómaður sjúkur í útlendskari havn og hevur verið 1 ár hjá sama reidari, fær hann fulla løn í 14 dagar, og hevur tænaðstutíðin verið 2 ár, fær hann fulla løn í 1 mánaða, aftaná hann er vorðin sjúkur.

Meira mjólk.

1954 var besta mjólkíár í sögu Íslands. Mjólkafelögin tóku ímóti

54 milj. av mjólk. Hetta er 2 milj. kr. meira enn árið frammanundan.

Føroyar—Grönland.

Fyri stuttum hildu javnaðarfelög í Keypmannahavn samkomu har Niels Arup, landsrættarsakfórari talaði um danskan politikk í Føroyum og Grönlandi. Vistir vóru filmirnir: »Grönland í sol,« »Taagen letter,« »Fiskeri og hvalfangst paa Færøerne« og »Fuglefangere paa Færøerne«.

5 daga arbeidsvikan.

Herfyri varð roynd 5 daga arbeidsvika á 2 verksmiðjum í Bergen. Arbeidsfólkið var undir stöðugari læknakannan. Úrslitið vísti seg at vera fram úr gott. Nú hevur verksmiðja í Oslo roynt hetta sama. Um hesa roynd sigur disponenturin Kjeld Andersen:

— Fyri 2 árum síðani rýmdi fólk úr arbeiði, skulkingarnar óktust, og vørugóðskan var ikki hin besta. Vit settu 300.000 kr. í